

5. ADINGABEENTZAKO ARRETA ETA ZERBITZUAK

5.1. Prebentzio programak

Departamentu honen eginkizuna **prebentzio arlo jakin eta identifikatu batzuetan lan egitea da**; hau da, zaurgarritasun faktoreak identifikatu diren egoeretan, edo babesgabetasunari, edota egokitu ezinari loturiko egoeretan, arazoari aldez aurretik eta garaiz heltzea izanik helburua.

5.1.1. Adingabeen babesari loturiko prebentzio programak

Detekzio eta Esku-hartze Goiztiarrerako Programa adingabeen babesaren arloan

Babesgabetasuna pairatzen duen adingabeak eskaera espliziturik egiten ez duenez, oso garrantzitsua da gai honetan eskumena duten administrazio publikoak eraginkortasunez aritzea kasu horien detekzioan. Horretarako, ezinbestekoa da adingabeekin harremanetan dauden profesionalak kasu horiek antzemateko gai izatea.

Programak bi atal ditu: hezkuntza eta komunitate esparruetan babesgabezia kasuak antzemateko prestakuntza, eta profesionalentzako aholkularitza, garaiz esku hartzeko, kasua antzeman den esparruan bertan eta hor lanean ari diren profesionalen bitartez.

“Unitate profesionalak” izenekoan arabera antolatuta dago, eta unitate mota asko daude; hau da, adingabeentzako zentro edo zerbitzu mota askotarikoak. Zentro edo zerbitzu horietan, profesionalak harreman zuzena dute adingabeekin eta, beraz, agente gisa aritu daitezke, adingabeen babesgabeziako kasuei loturiko detekzio eta esku-hartze goiztiarrean.

2020-2021 ikasturte honetan handitu egin da Lanbide Unitateen (UPs) kopurua, 2 ikastetxe berrirekin, guztira 72 unitate izanik.

Unitate profesional motak (UP)	UP kopurua	UP dimen	Emakumeak Batzordeetan	Gizonak Batzordeetan	GUZTIRA BATZORDEETAN
Ikastetxeak	56	57	141	37	178
Haurreskolak	12	2,5	12	0	12
Kiroldegiak	2	1	2	3	5
Gaztelekuak/ Haurtxokoak	16	2,5	11	7	18
Udaltzaingoa	1	0,5	5	2	7
Osasun zentroak	12	8	31	2	33
Guztira	99	72	202	51	253

Unitate profesionalei eskaintzen zaien trebakuntzak babesgabezia kasuak antzematen eraginkorrago izateko tresna teoriko eta teknikoak eskaintzea du helburu. Horretarako haurtzaroaren desprotektzioaren babes-sistemari buruzko informazioa emateaz gain, beste hainbat gai ere lantzen dira:

Profesionalekin burututako trebakuntza-saioak			
	Saio-kopurua	Ordu-kopurua	Partehartzeak
Hautzaroko Babes Sistemari buruz(oinarrizkoa)	54	87	278
Hautzaroko Babes Sistemari buruz(gogoragarria)	9	15	60
Hautzaroko Babesarekin erlazionatutako hainbat fenomeno soziali buruz	58	81	443
Kasu-analisiari buruzkoa	60	90	284
Prestakuntza ikastetxeko jantokietan	88	132	481
Guztira	269	405	1546

Batzordeetan adin-txikiko jakin batzuekin esku-hartze goiztiarra aktibatzea baloratzen da, esaterako gurasoei gomendio zehatz batzuk egitekoa. Era horretako esku-hartzearen onuradun izan diren adin-txikikoen kopurua jasotzen da ondorengo taulan.

Esku-hartze goiztiarra jaso duten adin-txikikoak						
URTE	MUTILAK	NESKAK	GUZTIRA	%MUTILAK	%NESKAK	%
0-1	3	32	35	%0,23	%2,47	%2,70
1	11	14	25	%0,86	%1,10	%1,96
2	28	15	43	%2,19	%1,17	%3,36
3	55	26	81	%4,25	%2,01	%6,26
4	47	30	77	%3,68	%2,35	%6,03
5	64	34	98	%4,95	%2,63	%7,58
6	70	39	109	%5,48	%3,05	%8,53
7	67	42	109	%5,24	%3,29	%8,53
8	54	40	94	%4,17	%3,09	%7,26
9	45	34	79	%3,52	%2,66	%6,18
10	59	20	79	%4,62	%1,56	%6,18
11	45	17	62	%3,48	%1,33	%4,81
12	47	41	88	%3,63	%3,17	%6,81
13	48	46	94	%3,76	%3,60	%7,36
14	34	34	68	%2,66	%2,66	%5,32
15	39	20	59	%3,01	%1,54	%4,56
16	9	16	25	%0,70	%1,25	%1,96
17	7	11	18	%0,55	%0,86	%1,41
18	2	-	2	%1,54	%0,00	%1,54

Ez dago jasota adina	14	20	34	%1,08	%1,54	%2,63
Ez dago jasota sexua			13			%1
Guztira	748	531	1292			%100

Beraz, 2020/2021 ikasturtean arreta goiztiarra jaso duten adin-txikikoak **1.292** izan dira. Horietatik

- 820 kasu berriak izan dira ikasturte horretan
- 472 kasu aurreko ikasturtetik irekita jarraitu zuten
- 830 kasu itxi dira. Itxitako kasu horien eskuhartzearen batezbesteko iraupena 6,87 hilabetekoa izan da.
- 462 kasu 21-22ko ikasturterako irekita geratuko dira.

	Urteen alderaketa					
Urtea	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Neskak	263	328	427	525	488	531
Mutilak	508	541	578	643	788	748
Guztira	771	869	1005	1173	1266	1292

5.2. Babesgabetasun egoeran dauden adingabeen arloan esku-hartzeko programak

Zerbitzu honen eginkizuna da adingabeen babesari buruzko 3/2005 Legeak udalei ezartzen dizkien betebeharrak betetzea.

5.2.1. Kasu arin eta moderatuak

Ondoko taulan, 2021eko abenduaren 31an babesgabetasun arin edo ertain gisa diagnostikatutako kasuetan (BALORA diagnostiko tresnaren arabera) irekita zeuden esku-hartzeak ikus daitezke.

Gizarte Zerbitzuguneak	Kopurua	Bizt. < 18 (%)
Alde Zaharra - Erdialdea	54	2,60%
Amara	103	2,51%
Larratxo - Altza	130	4,33%
Gros - Egia	118	2,50%
Antigua	85	1,48%
Erribera – Loiola - Martutene	78	1,88%
Intxaurren	100	4,97%
Bidebieta - Herrera	59	4,26%
Guztira	725	2,67%

Kasu berrien kopurua eta esku-hartzea 2021ean amaitu duten kasuen kopurua honako hauek dira:

Kasu berriak	240
Esku-hartzea amaitu duten kasuak	236

5.2.2. Foru Aldundira deribatutako kasuak

Esku-hartzea amaitu duten **236** kasuetatik **32** Foru Aldundiko Haurren Babeserako Sarrera Atalera bideratu dira, kasu larritzat baloratuak izanik, Haurren Babeserako 3/2005 Legeak xedatutakoaren arabera, Foru Aldundiaren eskuduntza direlako.

5.2.3. Esku-hartzeetarako baliabideak

Kasu bakoitzari baliabideak esleitzeko orduan, aintzat hartzen da kasuaz arduratzen den profesionalak adierazitakoa, eta koherentziaz jokatzeko da kasuaren lanketarako ezarritako helburuekin.

Esku hartzeetan parte hartzen duten profesionalak, landu behar den helburua edota adin txikikoaren adina kontuan hartuta, metodologia eta programa desberdinak aplika ditzaketena terapeuta eta hezitzaileak dira. Beraz, kasu bakoitzean programa zehatz bat edota haien konbinazioa aplikatzen da helburuak lortzeko.

Terapeuten eta hezitzaileen banaketa gizarte zerbitzuguneen arabera:

Gizarte zerbitzuguneak	Terapeutak	Hezitzaileak
Alde Zaharra - Erdialdea	0,29	0,86
Amara	0,85	3,47
Larratxo - Altza	0,66	4,21
Gros - Egia	0,76	3,45
Antigua	0,43	4,42
Erribera – Loiola - Martutene	0,45	2,25
Intxaurrondo	0,64	3,84
Bidebieta - Herrera	0,42	2,00
Guztira	4,50	24,50

Profesional horiek programa hauen bitartez esku-hartzen dute:

a) Arlo sozioedukativo eta psikosozialean laguntza emateko programa

Profesional hauek arlo sozioedukativoan edota psikosozialean laguntza ematen diete familiei, gatazkak bideratzeko, babes gabezia egoerak saihesteko, ohitura eta jokabide kaltegarriak ordeztzeko eta bizikidetzeta eta gizarteratzea erraztuko duten gaitasunak eskuratzeko.

2021ean, hezitzaile eta/edo terapeuten laguntza izan duten kasuak honako hauek izan dira:

Terapeutak (esleitutako kasu kopurua)	Hezitzaileak (esleitutako kasu kopurua)	Hezitzaileak + Terapeutak (esleitutako kasu kopurua)
116	184	17

Datu hauei hezitzaileek eta terapeutek Ebidentzian Oinarritutako Programetan egin dituzten esku-hartzeak gehitu behar zaizkie.

b) Safe Care Programa (Zaintza Segurua)

Safe Care programak etxea du lan eremu, eta familia zaurgarriekin (arduragabeekin ere) eta 0-5 urteko adingabeekin dihardu. Osasuna, segurtasuna eta heldu/haur interakzioa dira esku-hartzearen ardatzak, eta emaitzak epe luzera lortzen dira adigabeen garapen globalean (garapen emozionala, jokabidearena eta soziala).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Programan parte hartu duten familiak	30	12	13	25	24	42

c) Incredible Years Programa (Urte Zoragarriak)

Incredible Years programak, aldiz, gurasoek eta 4-8 urteko seme-alabek osatutako aldi bereko taldeak erabiltzen ditu. Hautatutako adingabeek jokabide disruptiboak izan ohi dituzte, eta gurasoek ez dute nahikoa gaitasunik jokabide horiek kontrolatzeko. Incredible Years programan, esku-hartze mugatu baten bidez (astean behin eginiko 18 saio + etxera eginiko 4 bisita + eskolako 4 koordinazioak), familia sistema bideratzen da, adingabeen bilakaera positibo bat lortzeko epe luzera. Gurasoek, berriz, egoerak birbideratzeko trebetasunak eta estrategiak eskuratzen dituzte, adingabearen ongizatea helburu izanik.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Adingabeak	30	24	24	18	41	44
Helduak	44	35	32	25	50	55
Guztira	74	59	56	43	91	99

Incredible Years programak, 9-12 urteko seme-alabak dituzten guraso-taldeekin lan egiten du. Gurasoek zailtasunak dituzte seme-alaben jokabidea kontrolatzeko eta gurasotasuna modu positiboan gauzatzeko. Esku-hartze mugatua da (astean 18 saio + etxeko 3 bisita + eskolako 2 koordinazio), familia-sistema bideratzeko helburuarekin, adingabeengan epe luzerako garapen positiboa lortzeko, gurasoei egoerak bideratzeko trebetasunak eta estrategiak emanez eta adingabearen ongizatea bultzatuz.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021
Helduak	24

d) Attachment video Intervention (AVI) Programa. Atxikimendu seguruan oinarritutako esku-hartzea.

Eskuhartze programa hau atxikimendu segurua du oinarri, zaintzaileen sentikortasuna zuzenean landuz, haurraren atxikimendu seguruan eragin positiboa lortzen baita eta ondorioz, haurraren egokitzapen psikosoziala hobetzea eta etorkizuneko arrisku-jokabideak murriztea lortzen da.

2019. urtean Hitzarmena sinatu zen Euskal Herriko Unibertsitatearekin programa honen lanketan eta ebaluazioan elkar lanean aritzeko. Hitzarmenaren ondorioz honako ekintza hauek burutu dira:

- a) 20 profesional trebatzea programa aplikatu ahal izateko.
- b) 12 familia hautatu proiektu pilotuan parte hartzeko.
- c) 20 profesional horien lana ikuskatu edo gainbegiratzea.

	2019	2020	2021
Programa osatu duten familiak	1	11	42

e) Egokitzen esku-hartze programa banantze edo dibortzio prozesuetan.

Gurasoei zuzendutako Egokitzen esku-hartze programaren helburua da banantze edo dibortzio prozesuetan dauden gurasoei beharrezko trebetasunak eta estrategiak ematea, familia bizitzen ari den aldaketa-etapak eragindako estresa murrizteko eta seme-alabak gurasoen arteko gatazkaren ondorio kaltegarrietatik babesteko. Programak gurasoengan ingurune seguru bat sortzeko erantzukizuna sustatzen du, non seme-alabak gurasoen arteko gatazkatik babestuta egongo diren eta modu osasungarrian garatu ahal izango diren.

Haurrei zuzendutako Egokitzen programaren helburua da 8-12 urte bitarteko haurrei laguntzea gurasoen dibortzio edo banantze egoeraren ondoriozko prozesu emozionalak eta kognitiboak kudeatzen, egoera berriari modu egokian aurre egin ahal izateko. Guraso taldeen eta ume taldeen bidez lan egiten da. Talde horiek modu independentean funtziona badezakete ere, 2021ean, edizio bakoitzean, guraso talde batek eta haur talde batek aldi berean lan egitea lortu zen.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021
Adingabeak	11
Helduak	29
Guztira	40

f) Gurasotasun positiboaren programa.

Gida Programa Familia Bizitzarako Hezkuntza Orientazio eta Esku-hartzearen eta Europako Kontseiluaren Gurasotasun Positiboa Garatzeko Laguntza Politikei buruzko Gomendioaren (2006) barruan kokatzen da. Bi jarduera-esparruek familiekin lan egitea dute helburu, batez ere hezkuntza eta komunitate-helburuarekin. Hamaika saio egiteko proposatzen duen jarduteko metodologia berdinen arteko kooperatiba, esperientziazkoa, parte-hartzailea eta talde-dinamikan oinarritua da.

Programaren helburua da gurasoek edo familia-erantzukizunak dituzten beste heldu batzuek estrategia pertsonalak, emozionalak eta hezitzaileak har ditzaten erraztea, modu eraginkorrean inplika daitezen familia-bizikidetzako dinamika positibo bat eraikitzen eta haur eta gazteentzat egokiak diren guraso-ereduak garatzen. Horrekin, familiek beren eguneroko arazoei eta gatazkei modu konstruktiboan aurrea hartu eta aurre egin ahal izatea espero da.

Gurasotasun Positiboko Programak 13 eta 18 urte bitarteko seme-alabak dituzten guraso-taldeekin lan egiten du.

Onuradun izan diren familien datuak:

	2021
Helduak	38